

Sygnatura akt **VII U 2239/19**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

Protokolant: st.sekr.sąd. Marta Jurga

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2020 r. w Poznaniu

odwołania G. Z. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P.

z dnia 26 czerwca 2019 r. znak (...)

w sprawie N., E., J. i S. rodzeństwa Z. działających przez matkę G. Z. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P.

o wysokość renty rodzinnej- rekompensatę

oddala odwołanie.

Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2019 r. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) odmówił G. Z. (1) prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez D. Z. (1), ponieważ jak wynika z akt sprawy nie udowodniła ona 15 lat pracy D. Z. (1) w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

G. Z. (1) w ustawowym trybie i terminie odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę. Odwołująca wniosła o „prawidłowe zaliczenie okresów czynnej służby wojskowej D. Z. (1) w Wojsku Polskim (okresów jej równorzędnych), okresów zastępczych tej służby do świadczenia, tj. zgodnie z przepisami prawa oraz podjęcie decyzji niekrzywdzącej i korzystnej dla czwórki dzieci zmarłego”.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że renta rodzinna została przyznana na podstawie renty z tytułu niezdolności do pracy przysługującej zmarłemu D. Z. (1). Renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest ustalana na podstawie kapitału początkowego, tak więc brak możliwości doliczenia rekompensaty przy ponownym wyliczeniu wysokości renty rodzinnej.

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2020 r. sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc przekazał żądanie G. Z. (1) o przeliczenie renty rodzinnej po zmarłym D. Z. (1), z uwzględnieniem okresu służby wojskowej do 31 października 1989 r., do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. Z. (2) urodził się w dniu (...) Zmarł w dniu 12 stycznia 2016 r. Pozostawał w związku małżeńskim z G. Z. (2) z domu J.. Ze związku małżeńskiego pochodzi czworo dzieci: N. Z. urodzona w dniu (...), E. Z. urodzona w dniu (...), S. i J. bracia Z. urodzeni w dniu (...)

Bezsporne, a nadto odpis skrócony aktu zgonu k. 11, odpisy skrócone aktów urodzeń k. 12-15 w aktach ZUS.

D. Z. (1) był zatrudniony w (...) S.A. z siedzibą w W. w okresie od 1 września 1980 r. do 8 stycznia 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia wykonywał pracę: uczeń praktycznej nauki zawodu, telemonter, instruktor, specjalista ds. utrzymania i dostarczania sieci i usług, starszy specjalista ds. utrzymania i dostarczania sieci i usług.

W okresie od 27 października 1987 r. do 5 grudnia 1988 r. D. Z. (1) pełnił zasadniczą służbę wojskową. W okresie od 6 grudnia 1988 r. do 26 października 1989 r. pracował w Jednostce Wojskowej (...). Pracę w (...) S.A. podjął 1 listopada 1989 r.

D. Z. (1) posiadał do 31 grudnia 1998 r. okres nieskładkowy: od 14 lutego 1992 r. do 22 lutego 1992 r.

Zgodnie ze świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 13 stycznia 2016 r. D. Z. (1):

1) w okresie zatrudnienia od 1 lipca 1983 r. do 31 lipca 1986 r., z wyłączeniem okresów nieskładkowych po 14 listopada 1991 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych wymienione w wykazie A, Dział VIII, poz. 20 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) na stanowisku telemonter wymienionym w wykazie A, Dział VIII, poz. 20 pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dziennik Łączności Nr 3, poz. 32),

2) w okresie zatrudnienia od 1 sierpnia 1986 r. do 26 października 1987 r. oraz od 1 listopada 1989 r. do 31 grudnia 1998 r., z wyłączeniem okresów nieskładkowych po 14 listopada 1991 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych wymienione w wykazie A, Dział VIII, poz. 20 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) na stanowisku instruktor techniczny wymienionym w wykazie A, Dział VIII, poz. 20 pkt 8 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dziennik Łączności Nr 3, poz. 32).

W świadectwie podano, że stanowisko instruktor odpowiada charakterowi pracy instruktora technicznego.

Dowód: świadectwo pracy z 13 stycznia 2016 r. k. 18, lista okresów nieskładkowych k. 19, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 20, książeczka wojskowa k. 21, zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupelnień w P. z 19 lutego 2019 r. w aktach ZUS.

W okresie od 25 czerwca 2015 r. do 20 listopada 2015 r. D. Z. (1) pobierał zasiłek chorobowy w wymiarze 182 dni. W dniu 25 listopada 2015 r. złożył wniosek o świadczenie rehabilitacyjne.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 14 grudnia 2015 r. D. Z. (1) został uznany za niezdolnego do pracy, całkowicie do 30 listopada 2017 r., od wyczerpania zasiłku chorobowego. Został uznany za niezdolnego do samodzielnej egzystencji do 30 listopada 2017 r., od wyczerpania zasiłku chorobowego. Stwierdzono brak okoliczności uzasadniających ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego.

Decyzją z dnia 21 grudnia 2015 r. ZUS odmówił D. Z. (1) prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od 21 listopada 2015 r. wskazując w uzasadnieniu decyzji, że może wystąpić z wnioskiem o przyznanie renty.

Dowód: oświadczenie do celów świadczenia rehabilitacyjnego wraz z prezentatą ZUS k. 1, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS k. 4, decyzja z 21 grudnia 2015 r. w aktach ZUS dotyczących świadczenia rehabilitacyjnego.

D. Z. (2) nie składał wniosków: o rentę z tytułu niezdolności do pracy, emeryturę i ustalenie kapitału początkowego.

Bezsporne.

W dniu 28 stycznia 2016 r. odwołująca złożyła w imieniu małoletnich dzieci wniosek o rentę rodzinną.

Decyzją z dnia 10 lutego 2016 r. ZUS przyznał rentę rodzinną N., E., J. i S. rodzeństwu Z. od 12 stycznia 2016 r., tj. od dnia śmierci ojca. Do ustalenia podstawy wymiaru renty osoby zmarłej przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osoby zmarłej z 10 lat kalendarzowych od 1996 r. do 2005 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty osoby zmarłej – 167,72%. Podstawa wymiaru renty osoby zmarłej obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 167,72% przez kwotę bazową 3308,33 zł wynosiłaby 5548,73 zł. Do ustalenia wysokości świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej ZUS uwzględnił okresy: składkowe w wymiarze 33 lata 5 miesięcy i 27 dni, tj. 401 miesięcy, okresy nieskładkowe w wymiarze 11 miesięcy 14 dni, tj. 11 miesięcy. Wysokość renty brutto osoby zmarłej wynosiłaby 3239,88 zł.

Dowód: wniosek o rentę rodzinną wraz z prezentatą ZUS k. 1-10, decyzja z 10 lutego 2016 r. k. 27-28 w aktach ZUS.

W dniu 25 lutego 2019 r. G. Z. (1) wniosła o: prawidłowe zaliczenie okresów czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim (okresów jej równorzędnych), okresów zastępczych form tej służby, zaliczenie ww. okresów do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach/charakterze wraz z ustaloną rekompensatą za pracę w szczególnych warunkach/charakterze oraz wybór, przy ustaleniu renty rodzinnej, najkorzystniejszego wariantu.

Decyzją z dnia 24 czerwca 2019 r. ZUS odmówił G. Z. (1) przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia z 20 lat kalendarzowych dotyczących zmarłego męża D. Z. (1), ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z okresu 20 lat kalendarzowych z uwzględnieniem roku 1989 wynosi 147,12% i jest niższy od wskaźnika 167,72%, według którego obliczona jest wysokość aktualnego świadczenia.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją, ZUS odmówił G. Z. (1) prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez D. Z. (1).

Decyzją z dnia 17 lipca 2019 r. ZUS przeliczył rentę rodzinną dla uprawnionych N., E., J. i S. rodzeństwa Z. od 1 lutego 2019 r., tj. od miesiąca, w którym G. Z. (1) zgłosiła wniosek. Decyzją tą doliczono okres zatrudnienia D. Z. (1) od 6 grudnia 1988 r. do 26 października 1989 r. w Jednostce Wojskowej (...) w P.. Okresy składkowe wyniosły 34 lata 4 miesiące i 18 dni, tj. 412 miesięcy.

Dowód: wniosek z 25 lutego 2019 r., decyzja z 24 czerwca 2019 r., decyzja z 26 czerwca 2019 r., decyzja z 17 lipca 2019 r. w aktach ZUS.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów i okoliczności bezspornych między stronami.

Zgromadzonym w sprawie dokumentom oraz odpisom i kopiom dokumentów sąd dał w pełni wiarę, gdyż strony ich nie kwestionowały, a nie było podstaw, aby kwestionować je z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1924), rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Stosownie do art. 21 ust. 1 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

W myśl art. 21 ust. 2 ustawy, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 23 ustawy, ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę (ust. 1). Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Organ rentowy odmówił G. Z. (1) prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez D. Z. (1), ponieważ nie udowodniła ona 15 lat pracy D. Z. (1) w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał jednak, że nie jest prawnie dopuszczalne (i tym samym skuteczne) złożenie przez ubezpieczonego samodzielnego (odrębnego) wniosku dotyczącego (wyłącznie) ustalenia prawa do rekompensaty. Ustalenie (przyznanie) rekompensaty następuje dopiero wtedy, gdy ubezpieczony wystąpi do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury („zwykłej”) i wyłącznie przy rozpoznawaniu wniosku o emeryturę.

Podkreślić trzeba, że w piśmiennictwie wskazuje się, że rekompensata przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 lub art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (zob. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych). Podobnie orzecznictwo przyjmuje, że w świetle art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych przesłanką nabycia prawa do rekompensaty jest nienabycie prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (zob. uzasadnienie wyroku SA w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2018 r., III AUa 673/17).

Rekompensata jest ustalana przy przyznawaniu emerytury, czyli po osiągnięciu 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę. Rekompensata stanowi dodatek do kapitału początkowego – ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. Stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Pogląd ten należy uznać za utrwalony w orzecznictwie

sądowym (zob. Antonów Kamil (red.), Komentarz do ustawy o emeryturach pomostowych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych, wyd. I).

Poza sporem pozostaje, że D. Z. (1) zmarł w wieku 50 lat. Nie mógłby zatem złożyć wniosku o emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego dla mężczyzn, ponieważ w dacie śmierci nie osiągnął tego wieku. Już zatem z powyższych względów D. Z. (1) nie przysługiwałoby prawo do rekompensaty.

Niezależnie od powyższego, wskazać trzeba, że zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy, renta rodzinna wynosi:

- 1) dla jednej osoby uprawnionej - 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu;
- 2) dla dwóch osób uprawnionych - 90% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu;
- 3) dla trzech lub więcej osób uprawnionych - 95% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Ust. 2 stanowi, że za kwotę świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, uważa się kwotę emerytury, z zastrzeżeniem ust. 3 i 3a, lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Renta rodzinna przysługuje z tytułu utraty żywiciela. Jest świadczeniem pochodnym w takim znaczeniu, że warunkiem koniecznym nabycia do niej prawa jest posiadanie prawa do emerytury lub renty przez zmarłego ubezpieczonego.

Zasadniczą funkcją renty rodzinnej jest dostarczenie członkom rodziny zmarłego (pracownika, emeryta, rencisty) środków utrzymania niezbędnych do zaspokojenia ich podstawowych potrzeb. Stanowi rekompensatę dochodu utraconego wskutek śmierci osoby bliskiej.

Renta rodzinna stanowi odpowiedni procent świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Świadczenie przysługujące zmarłemu, to kwota emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, którą zmarły pobierał (względnie mógłby pobierać). Jeśli zmarły pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, z dniem śmierci następuje przekształcenie tej renty w rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (por. [art. 65 ust. 2](#)), będącej podstawą do ustalenia renty rodzinnej. Jeśli jednak zmarły pobierał emeryturę, to podstawą wyliczenia renty rodzinnej jest kwota emerytury. Kwota należnej emerytury będzie też podstawą wyliczenia renty rodzinnej w sytuacji, gdy zmarły żywiciel-rencista spełniał warunki do emerytury, mimo że nie miał ustalonego prawa do tego świadczenia. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., [I UZP 2/08 \(OSNP 2009/1-2/18\)](#), stwierdzono, że wdowa może żądać ustalenia wysokości renty rodzinnej stanowiącej odpowiedni procent każdego świadczenia, do którego nabył prawo zmarły mąż, niezależnie od tego, czy zostało ono potwierdzone decyzją organu rentowego.

W postanowieniu z dnia 10 listopada 2009 r., [II UK 169/09](#) Sąd Najwyższy wskazał, że jest jednoznaczne, że ustawodawca w przepisie art. 73 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS dlatego posłużył się określeniem "przysługiwałoby" zamiast "przysługiwało", ponieważ renta rodzinna jest należna nie tylko w przypadku, gdy osoba zmarła miała już ustalone prawo do świadczeń, ale również po osobie, która w dacie śmierci spełniała warunki do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Bez wątplenia D. Z. (1) nie spełniał w dacie śmierci warunków do emerytury, chociażby z powodu wieku, dlatego też ZUS do wyliczenia renty rodzinnej przyjął kwotę renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, jaka przysługiwałaby zmarłemu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2013 r., [II UK 420/12](#) renta rodzinna przysługuje jako świadczenie pochodne albo emerytury albo renty, w wysokości procentowo wymierzonej albo od emerytury, albo od renty, która przysługiwałaby zmarłemu. Za taką wykładnią art. 73 ust. 2 ustawy emerytalnej przemawia nadto użycie w ust. 1

na określenie podstawy wymiaru renty rodzinnej liczby pojedynczej. Podstawę ustalenia wysokości renty rodzinnej stanowi jedno świadczenie, które przysługiwałoby zmarłemu, a nie świadczenia, które by mu przysługiwały. Także wtedy, gdy zmarły był uprawniony równocześnie do obu tych świadczeń. Pomimo bowiem uprawnienia i do emerytury i do renty przysługiwało mu prawo do wypłaty tylko jednego z tych świadczeń. Przy innej interpretacji art. 73 ust. 2 ustawy emerytalnej sytuacja pozostałych po zmarłym świadczeniobiorcy członków jego rodziny uprawnionych do pochodnej renty rodzinnej kształtowałaby się korzystniej niż prawo własne samego ubezpieczonego. Interpretacja prowadząca w takim kierunku byłaby aksjologicznie wątpliwa i sprzeczna z podstawową funkcją renty rodzinnej (funkcją alimentacyjną).

Skoro, w okolicznościach sprawy, renta rodzinna przysługuje jako świadczenie pochodne renty, w wysokości procentowo wymierzonej od renty, która przysługiwałaby zmarłemu D. Z. (1), to podstawy ustalenia wysokości renty rodzinnej nie może stanowić także rekompensata, nawet wówczas, gdyby D. Z. (1) miał okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący 15 lat. Jak już wyjaśniono wyżej, rekompensata jest ustalana przy przyznawaniu emerytury, czyli po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Stanowi dodatek do kapitału początkowego – ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. Z kolei renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest ustalana na podstawie kapitału początkowego. Tak więc, co słusznie wskazał organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, brak jest podstaw prawnych doliczenia rekompensaty przy ponownym wyliczeniu wysokości renty rodzinnej.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi wyroku z dnia 9 października 2017 r., III AUa 1350/16 nie jest prawnie dopuszczalne (i tym samym skuteczne) złożenie przez ubezpieczonego samodzielnego (odrębnego) wniosku dotyczącego (wyłącznie) ustalenia prawa do rekompensaty. Ustalenie (przyznanie) rekompensaty następuje dopiero wtedy, gdy ubezpieczony wystąpi do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury („zwykłej”) i wyłącznie przy rozpoznaniu wniosku o emeryturę. Rekompensata nie jest bowiem samodzielnym świadczeniem wypłacanym z zasobów systemu ubezpieczeń społecznych (taki charakter ma np. emerytura), ale jest przyznawana (ustalana) w formie dodatku do kapitału początkowego ustalanego na zasadach przewidzianych w art. 173 i 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odnosząc się z kolei do twierdzeń odwołującej, że w sprawie znajdzie zastosowanie art. 180 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to stwierdzić należy, że art. 180 kształtuje sytuację prawną osób, którym w chwili wejścia w życie ustawy przysługiwały świadczenia na podstawie starego prawa ubezpieczeń społecznych, tzn. miały ustalone prawo do emerytury/renty decyzją organu rentowego, bez względu na to, czy je pobierały. Przepis ten czyni zadość ogólnym dyrektywom stanowienia nowych przepisów prawnych, uwzględniając zasadę ochrony praw nabytych i *lex retro non agit*. A zatem świadczeniobiorcy, którzy nabyli prawa do emerytur i rent przed dniem 1 stycznia 1999 r. zachowują te uprawnienia w wysokości ustalonej przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie przy ustalaniu wysokości świadczeń tych osób stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W żaden sposób regulacji ten nie można odnieść do sytuacji D. Z. (1). Przepis ten nie zmienia faktu, że D. Z. (1) nie przysługiwałoby prawo do emerytury, a tym samym nie można by przyznać mu rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego.

Trudno więc przyjąć, że przepisy art. 180 stanowią wsparcie dla stanowiska procesowego odwołującej.

W tym stanie rzeczy, sąd – na podstawie ww. przepisów i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił odwołanie. Zaskarżona decyzja o odmowie prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez D. Z. (1), mimo błędnego uzasadnienia, okazała się jednak prawidłowa.

Sędzia Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk